**KANSANELÄKELAITOS**
Etuuspalvelut
Lakiyksikkö

55/010/2018

5.6.2018

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 6.6.2018 / HE 62/2018 vp

# Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (Kela) kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi.

Esityksen mukaan työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) lisäksi myös palveluntuottajat voisivat hoitaa nykyistä enemmän työnhakijan palveluprosessiin liittyviä tehtäviä eli haastatella työnhakijoita, arvioida työnhakijan palvelutarpeen ja laatia työllistymissuunnitelman. Ehdotetut muutokset olisivat väliaikaisia, ja niiden tarkoituksena on edistää valmistautumista maakunta- ja kasvupalvelu-uudistuksen voimaantuloon. Kela pitää positiivisena, että tuleviin mittaviin uudistuksiin varaudutaan etukäteen kokeiluluontoisella lainsäädännöllä.

Työttömyysetuuden maksajien näkökulmasta esityksen keskeisintä antia ovat työvoimapoliittisia lausuntoja koskevat muutosehdotukset. Työttömyysturvalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työllistymistä edistävään palveluun osallistumisesta ei enää annettaisi etuuden maksajille sitovaa työvoimapoliittista lausuntoa. Sitovan lausunnon sijaan TE-toimisto tai palveluntuottaja antaisi maksajalle ilmoituksen työnhakijan osallistumisesta palveluun.

Kela toteaa, että tieto työnhakijan osallistumisesta työllistymistä edistävään palveluun on etuuden maksajille tärkeä. Palvelun ajalta voidaan maksaa korotettua työttömyysetuutta ja kulukorvausta. Lisäksi palveluun osallistuminen kerryttää aktiivimallin mukaista aktiivisuutta. Nykytilanteessa Kela voi lukea työnhakijan aktiivisuuden ohjelmallisesti työvoimapoliittisesta lausunnosta. Jotta työttömyysturvan toimeenpano olisi jatkossakin sujuvaa, palveluun osallistumista koskevien tietojen tulee olla teknisesti luettavissa ilmoituksista samoin kuin nykyään sitovista lausunnoista.

Esityksessä todetaan, että työttömyysetuuden maksajien uutena tehtävänä olisi ratkaista, voidaanko työnhakijalle maksaa työttömyysetuutta työllistymistä edistävän palvelun ajalta korvauksettoman määräajan, työssäolovelvoitteen tai koulutusta vailla olevia nuoria koskevan rajoituksen estämättä. Käytännössä kyse on sen toteamisesta, onko mainittu työttömyysturvaseuraamus alkanut ennen työllistymistä edistävää palvelua. Kela toteaa, että tätä seikkaa arvioidaan Kelassa jo nykyisin.

Jatkossa työttömyysetuuden maksajien tulisi myös palveluntuottajien ilmoittamien tietojen perusteella ratkaista, onko työnhakijalla oikeus korotettuun kulukorvaukseen työllistymistä edistävän palvelun ajalta. Kulukorvausta

**POSTIOSOITE**
PL 450
00101 Helsinki

**SÄHKÖPOSTI**
etunimi.sukunimi@kela

**PUHELIN**
020 634 11

maksetaan korotettuna 18 euroa päivässä, jos henkilö osallistuu työssäkäyntialueensa ulkopuolella järjestettävään palveluun tai jos henkilö osallistuu työssäkäyntialueellaan kotikuntansa ulkopuolella järjestettävään palveluun ja hänelle aiheutuu palveluun osallistumisesta todistettavia majoituskustannuksia. Maksajien tulisi siis arvioida, osallistuuko työnhakija palveluun työssäkäyntialueellaan, sen ulkopuolella vai työssäkäyntialueellaan mutta kotikuntansa ulkopuolella.

Työssäkäyntialueen käsite on määritelty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 9 §:ssä. Pykälän mukaan henkilön työssäkäyntialue ulottuu 80 kilometrin etäisyydelle hänen tosiasiallisesta asuinpaikastaan. Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, henkilön tosiasiallisena asuinpaikkana pidetään hänen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään merkittyä osoitettaan.

Kela toteaa, että työttömyysetuuden maksajat eivät nykyisin joudu itsenäisesti soveltamaan työssäkäyntialueen käsitettä, vaan tieto tulee työvoimapoliittisesta lausunnosta. Lakiesityksen mukaan työssäkäyntialueen määrittelystä vastaava taho riippuisi jatkossa siitä, olisiko työnhakija TE-toimiston vai palveluntuottajan asiakkaana. Kela on valmis ottamaan vastaan myös työssäkäyntialueen määrittelyyn liittyvän tehtävän. Sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi on kuitenkin määriteltävä muun muassa, pidetäänkö myös palveluntuottajan asiakkaan tosiasiallisena asuinpaikkana hänen työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään merkittyä osoitettaan. Sen vuoksi on hyvä, että myös palveluntuottajan velvollisuudesta ilmoittaa kulukorvaukseen liittyviä tietoja etuuden maksajille olisi lakiesityksen mukaan mahdollista säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Esityksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.10.2018. Varsinainen palveluntuottajien toiminta voisi kuitenkin käynnistyä vasta vuoden 2019 alusta. Ehdotetut muutokset edellyttävät muutoksia Kelan tietojärjestelmään sekä muun muassa päätösfraaseihin ja ohjeistukseen. Kelalla on kuitenkin valmius aloittaa ehdotettujen lakien toimeenpano 1.1.2019.

Antti Ristimäki
Juristi

Etuuspalvelujen lakiyksikkö
Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskus